

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาถึงความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก รวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกในเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 139 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 ผลการศึกษานำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

การศึกษานี้ ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 139 คน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 64.0 และเพศหญิง ร้อยละ 36.0 มีอายุระหว่าง 51-70 ปี ร้อยละ 48.9 รองลงมา คืออายุระหว่าง 31-50 ปี ร้อยละ 28.8 ทุกคนมีเชื้อชาติไทยและนับถือศาสนาพุทธ กลุ่มตัวอย่างไม่ได้เข้าเรียนหรือไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 5.8 ส่วนผู้ที่เรียนหนังสือส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 74.1 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10.8 มีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม ร้อยละ 53.2 รองลงมา คือ รับจ้าง ร้อยละ 31.7 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ 1-5,000 บาท ร้อยละ 51.1 รองลงมา คือ รายได้ 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 25.9 ดังแสดงตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	89	64.0
หญิง	50	36.0
อายุ (ปี)		
10-30	14	10.1
31-50	40	28.8
51-70	68	48.9
มากกว่า 70 ปีขึ้นไป	17	12.2
(อายุน้อยที่สุดเท่ากับ 12 ปี อายุมากที่สุดเท่ากับ 84 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 53ปี 1 เดือน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 15 ปี 8 เดือน)		
เชื้อชาติ		
ไทย	139	100.0
ศาสนา		
พุทธ	139	100.0
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เข้าเรียน/เรียนหนังสือ	8	5.8
ประถมศึกษา	103	74.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	15	10.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	9	6.5
อนุปริญญา/ปวส.	2	1.4
ปริญญาตรี	2	1.4

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
อาชีพหลักในปัจจุบัน		
เกษตรกรรวม	74	53.2
รับจ้าง	44	31.7
ค้าขาย	7	5.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	2.2
อาชีพอื่นๆ	11	7.9
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน		
1-5,000 บาท	71	51.1
5,001-10,000 บาท	36	25.9
10,001-15,000 บาท	6	4.3
15,001-20,000 บาท	14	10.1
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	12	8.6
(รายได้น้อยที่สุดเท่ากับ 500 บาท รายได้มากที่สุดเท่ากับ 40,000 บาท รายได้เฉลี่ยเท่ากับ 8,719.1 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7,889.7 บาท)		

1.2 ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีก

กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก 1-20 ปี ร้อยละ 53.2 รองลงมา คือ 21-40 ปี ร้อยละ 36.7 มีการเลี้ยงสัตว์ปีกประเภทไก่ชน ร้อยละ 87.8 รองลงมาคือ เป็ด ร้อยละ 18.0 โดยไก่พื้นบ้าน ไก่ชน เป็ด และสัตว์ปีกอื่นๆ ส่วนใหญ่มีวิธีการเลี้ยงแบบปล่อยหากินตามธรรมชาติ ร้อยละ 85.7, 92.6, 52.0 และ 100 ตามลำดับ ส่วนนกสวยงามส่วนใหญ่มีวิธีการเลี้ยงแบบขังในกรง เล้า สุ่ม ร้อยละ 90.0 ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาสัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้ในบ้านและสัตว์ปีกในหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่เคยป่วยหรือตายอย่างผิดปกติ ร้อยละ 88.5 และ 84.2 ตามลำดับ ดังแสดงตามตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก ประเภทสัตว์ปีกที่เลี้ยง วิธีการเลี้ยง สัตว์ปีกที่เลี้ยงและสัตว์ปีกในหมู่บ้านเคยป่วยหรือตายอย่างผิดปกติ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n=139)	ร้อยละ
ประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก (ปี)		
1-20	74	53.2
21-40	51	36.7
41-60	13	9.4
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	1	0.7
(ประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีกน้อยที่สุดเท่ากับ 1 ปี มากที่สุดเท่ากับ 64 ปี ประสบการณ์การเลี้ยงเฉลี่ยเท่ากับ 21 ปี 9 เดือน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 15 ปี 7 เดือน)		
จำนวนหลังคาเรือนที่เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท*		
ไก่พื้นบ้าน	14	10.1
ไก่ชน	122	87.8
เป็ด	25	18.0
นกสวยงาม	10	7.2
สัตว์ปีกประเภทอื่นๆ	1	0.7
วิธีการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละประเภท*		
ไก่พื้นบ้าน		
ปล่อยหากินตามธรรมชาติ	12	85.7
ขังในกรง เล้า สุ่ม	2	14.3

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n=139)	ร้อยละ
ไก่อชน		
ปล่อยหากินตามธรรมชาติ	113	92.6
ขังในกรง เล้า สุ่ม	9	7.4
เป็ด		
ปล่อยหากินตามธรรมชาติ	13	52.0
ขังในกรง เล้า สุ่ม	12	48.0
นกสวยงาม		
ปล่อยหากินตามธรรมชาติ	1	10.0
ขังในกรง เล้า สุ่ม	9	90.0
สัตว์ปีกประเภทอื่นๆ		
ปล่อยหากินตามธรรมชาติ	1	100
รอบ 1 ปีที่ผ่านมาเคยมีสัตว์ปีกที่เลี้ยง ป่วยหรือตายอย่างผิดปกติ		
เคย	16	11.5
ไม่เคย	123	88.5
รอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีผู้รับรู้ว่าเคยมีสัตว์ปีกในหมู่บ้าน ป่วยหรือตายอย่างผิดปกติ		
เคย	22	15.8
ไม่เคย	117	84.2

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.3 ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

กลุ่มตัวอย่างทุกคนเคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก เช่น สถานการณ์การระบาด วิธีการป้องกันและควบคุมโรค โดยมีการรับรู้ข่าวสารจากอาสาสมัครสาธารณสุขมากที่สุด คือ ร้อยละ 97.1 รองลงมา คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 95.7 และผู้นำชุมชน ร้อยละ 86.3 ตามลำดับ ดังแสดงตามตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และแหล่งของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n=139)	ร้อยละ
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก		
เคย	139	100
แหล่งของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก*		
โทรทัศน์	133	95.7
วิทยุ	78	56.1
หนังสือพิมพ์	70	50.4
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	76	54.7
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	106	76.3
ผู้นำชุมชน	120	86.3
อาสาสมัครสาธารณสุข	135	97.1

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

2.1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก โดยตอบเห็นด้วยมากที่สุด คือ การรับประทานเนื้อหรือไข่ของสัตว์ปีกแบบสุกๆดิบๆ เป็นการเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก ร้อยละ 89.2 รองลงมา คือ เด็กที่คลานบนพื้นดินได้ถูบ้านที่เลี้ยงไก่แบบปล่อยมีโอกาสติดเชื้อไข้หวัดนกได้ ร้อยละ 88.5 ส่วนการตอบไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ คนที่คลุกคลีกับสัตว์ปีก เช่น คนเลี้ยงไก่ คนฆ่าแหละไก่ คนที่คูดน้ำมูกของไก่ชนมีโอกาสป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกเท่ากับคนทุกคน ร้อยละ 80.6 รองลงมา คือ การใช้เขียงหั่นเนื้อสัตว์ปีกรวมกับอาหารอื่น เช่น ผัก ผลไม้ อาหารที่ปรุงสุกแล้ว ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก ร้อยละ 79.1 และตอบไม่แน่ใจมากที่สุด คือ โรคไข้หวัดนกสามารถติดต่อจากสัตว์ปีกที่ป่วยมาสู่คนได้ ร้อยละ 11.5 รองลงมา คือ การใช้เขียงหั่นเนื้อสัตว์ปีกรวมกับอาหารอื่น เช่น ผัก ผลไม้ อาหารที่ปรุงสุกแล้ว ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก ร้อยละ 10.1 ดังแสดงตามตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (n= 139)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. คนที่คลุกคลีกับสัตว์ปีก เช่น คนเลี้ยงไก่ คนฆ่าแหละไก่ คนที่คูดน้ำมูกของไก่ชน มีโอกาสป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกเท่ากับคนทุกคน *	15 (10.8)	112 (80.6)	12 (8.6)
2. โรคไข้หวัดนกสามารถติดต่อจากสัตว์ปีกที่ป่วยมาสู่คนได้	110 (79.1)	13 (9.4)	16 (11.5)
3. การสัมผัสน้ำลาย น้ำตา หรืออุจจาระสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย จะทำให้มีโอกาสติดเชื้อไข้หวัดนกได้	120 (86.3)	11 (7.9)	8 (5.8)

ตาราง 4 (ต่อ)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (n= 139)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
4. เด็กที่ชอบเล่นคลุกคลีกับสัตว์ปีก มีโอกาสป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกสูง	119 (85.6)	8 (5.8)	12 (8.6)
5. การนำสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายมาปรุงอาหาร ผู้ชำแหละสัตว์ปีก สามารถติดเชื้อไข้หวัดนกได้	117 (84.2)	15 (10.8)	7 (5.0)
6. การรับประทานเนื้อ/ไข่ของสัตว์ปีกแบบสุกๆ ดิบๆ เป็นการเสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก	124 (89.2)	6 (4.3)	9 (6.5)
7. การใช้เขียงหั่นเนื้อสัตว์ปีกรวมกับอาหารอื่น เช่น ผักผลไม้ อาหารที่ปรุงสุกแล้ว ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้หวัดนก*	15 (10.8)	110 (79.1)	14 (10.1)
8. เด็กที่คลานบนพื้นดินใต้ถุนบ้านที่เลี้ยงไก่แบบปล่อย มีโอกาสติดเชื้อไข้หวัดนกได้	123 (88.5)	7 (5.0)	9 (6.5)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษา การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.9 รองลงมาคือในระดับน้อย ร้อยละ 14.4 โดยมีผู้ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 0 คะแนน คะแนนมากที่สุดเท่ากับ 8 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.7 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.0 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ (น้อยกว่า 4.8 คะแนน)	20	14.4
ระดับการรับรู้ปานกลาง (4.8-6.4 คะแนน)	19	13.7
ระดับการรับรู้ดี (มากกว่า 6.4-8 คะแนน)	100	71.9

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 0 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 8 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.7 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.0 คะแนน)

2.2 การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก โดยตอบเห็นด้วยมากที่สุด คือ เชื่อไข้หวัดนกสามารถทำให้สัตว์ปีกป่วยและตายในจำนวนที่สูงมาก ร้อยละ 92.1 รองลงมา คือ โรคไข้หวัดนกเป็นโรคที่ทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสเสียชีวิตสูงมาก ร้อยละ 89.2 ส่วนการตอบไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ โรคไข้หวัดนกไม่มีอันตรายและสามารถรักษาให้หายได้เหมือนโรคไข้หวัดโดยทั่วไปเราจึงไม่จำเป็นต้องกลัวการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกอีกต่อไป ร้อยละ 88.5 รองลงมา คือ ผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกจะมีอาการทรุดลงอย่างรวดเร็วและเสียชีวิตได้ภายใน 15 วัน ร้อยละ 6.5 และการตอบไม่แน่ใจมากที่สุด คือ ผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกจะมีอาการทรุดลงอย่างรวดเร็วและเสียชีวิตได้ภายใน 15 วัน ร้อยละ 17.3 รองลงมา คือ เชื่อไข้หวัดนกสามารถทำให้เกิดอาการป่วยที่รุนแรงในคนได้ ร้อยละ 12.2 ดังแสดงตามตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก

การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (n= 139)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1.เชื่อไข้หวัดนกสามารถทำให้สัตว์ปีก ป่วยและตายในจำนวนที่สูงมาก	128 (92.1)	7 (5.0)	4 (2.9)
2. เชื่อไข้หวัดนกสามารถทำให้เกิดอาการป่วยที่รุนแรงในคนได้	115 (82.7)	7 (5.0)	17 (12.2)
3.โรคไข้หวัดนกเป็นโรคที่ทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสเสียชีวิตสูงมาก	124 (89.2)	4 (2.9)	11 (7.9)
4.ผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนก จะมีอาการทรุดลงอย่างรวดเร็วและเสียชีวิตได้ภายใน 15 วัน	106 (76.3)	9 (6.5)	24 (17.3)
5.โรคไข้หวัดนกไม่มีอันตรายและสามารถรักษาให้หายได้เหมือนโรคไข้หวัดโดยทั่วไป เราจึงไม่จำเป็นต้องกลัวการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกอีกต่อไป *	7 (5.0)	123 (88.5)	9 (6.5)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษาการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 83.5 รองลงมา คือในระดับน้อย ร้อยละ 16.5 โดยมีผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 0 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 5 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.2 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ (น้อยกว่า 3 คะแนน)	23	16.5
ระดับการรับรู้ปานกลาง (3-3.9 คะแนน)	0	0
ระดับการรับรู้ดี (มากกว่า 3.9-5 คะแนน)	116	83.5

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 0 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 5 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.2 คะแนน)

2.3 การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยตอบเห็นด้วยมากที่สุด คือ การทำความสะอาดบริเวณเลี้ยงสัตว์ปีก กรง เล้า สุ่ม ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอจะช่วยป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนกแก่สัตว์ที่ท่านเลี้ยงได้ ร้อยละ 100 รองลงมา คือ การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ถูกต้องจะช่วยลดความสูญเสียชีวิตและค่าใช้จ่ายในการรักษาจากโรคไข้หวัดนกได้ ร้อยละ 99.3 ส่วนการตอบไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ เราสามารถจับต้องสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายได้ โดยไม่ต้องป้องกันหากเป็นสัตว์ที่เราเลี้ยงไว้เอง ร้อยละ 84.2 รองลงมา คือ หากมีการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้านของท่าน ไม่จำเป็นต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ เพราะไม่ได้นำมาเลี้ยงในบริเวณบ้านของเรา ร้อยละ 78.4 และการตอบไม่แน่ใจมากที่สุด คือ การไม่คลุกคลีกับสัตว์ปีกสามารถป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนกได้ ร้อยละ 7.2 รองลงมา คือ หากมีการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้านของท่าน ไม่จำเป็นต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ เพราะไม่ได้ นำมาเลี้ยงในบริเวณบ้านของเรา ร้อยละ 6.5 ดังแสดงตามตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก

การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (n= 139)		
	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)
1. การไม่คลุกคลีกับสัตว์ปีก สามารถป้องกันการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกได้	126 (90.6)	3 (2.2)	10 (7.2)
2. การรับประทานอาหารที่ทำจากสัตว์ปีกโดยการปรุงให้สุก สามารถป้องกันการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกได้	134 (96.4)	1 (0.7)	4 (2.9)
3. การล้างมือฟอกด้วยสบู่บ่อยๆ สามารถป้องกันการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกได้	133 (95.7)	0 (0)	6 (4.3)
4. การควบคุมสัตว์ปีก เช่น การขังในเล้า, กรง, สุ่ม จะช่วยป้องกันไม่ให้สัตว์แพร่เชื้อไข้หวัดนกได้	132 (95.0)	3 (2.2)	4 (2.9)

ตาราง 8 (ต่อ)

การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (n= 139)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
5. การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ถูกต้อง จะช่วยลดความสูญเสียชีวิตและค่าใช้จ่ายในการรักษาจากโรคไข้หวัดนกได้	138 (99.3)	0 (0)	1 (0.7)
6. เราสามารถจับต้องสัตว์ปีกที่ป่วย/ตายได้โดยไม่ต้องป้องกันหากเป็นสัตว์ที่เราเลี้ยงไว้เอง *	19 (13.7)	117 (84.2)	3 (2.2)
7. การงดซื้อสัตว์ปีกจากพื้นที่อื่นเข้ามาเลี้ยงเป็นการช่วยป้องกันโรคไข้หวัดนกวิธีหนึ่ง	133 (95.7)	2 (1.4)	4 (2.9)
8. การยินยอมให้เจ้าหน้าที่ทำลายสัตว์ปีกเมื่อมีการระบาดของโรคเป็นการช่วยควบคุมการระบาดของโรคได้	129 (92.8)	7 (5.0)	3 (2.2)
9. การทำความสะอาดบริเวณเลี้ยงสัตว์ปีก, กรง, เล้า, สุ่มด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอจะช่วยป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนกแก่สัตว์ที่ท่านเลี้ยงได้	139 (100)	0 (0)	0 (0)
10. หากมีการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้านของท่านไม่จำเป็นต้องแจ้งเจ้าหน้าที่เพราะไม่ได้นำมาเลี้ยงในบริเวณบ้านของท่าน*	21 (15.1)	109 (78.4)	9 (6.5)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษาการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 92.8 ส่วนในระดับปานกลางและในระดับน้อยมีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 3.6 โดยมีผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 4 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 10 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.3 คะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.1 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ระดับการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ (น้อยกว่า 6 คะแนน)	5	3.6
ระดับการรับรู้ปานกลาง (6-8 คะแนน)	5	3.6
ระดับการรับรู้ดี (มากกว่า 8-10 คะแนน)	129	92.8

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 4 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 10 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.3 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.1 คะแนน)

2.4 การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยตอบเห็นด้วยมากที่สุด คือ อุปสรรคที่ใช้ป้องกันโรค เช่น ถุงมือ รองเท้าบูท หน้ากาก น້ายาฆ่าเชื้อ ถึงแม้จะต้องซื้อ แต่เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการช่วยป้องกันโรคไข้หวัดนก ร้อยละ 97.8 รองลงมา คือ ถึงแม้ต้องจ่ายเงินเพื่อจัดหาวัสดุสะอาด เช่น น้ำประปา น้ำบาดาล แทนการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยป้องกันโรคไข้หวัดนกได้ ร้อยละ 97.1 ส่วนการตอบไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ในหมู่บ้านของท่านมีการนำซากสัตว์ปีกที่ตายมาทิ้งในที่สาธารณะ เช่น ในลำคลอง ร้อยละ 82.7 รองลงมา คือ ในหมู่บ้านของท่านมีการนำเนื้อหรือไข่และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกเข้ามาเร่ขาย ร้อยละ 72.7 และการตอบไม่แน่ใจมากที่สุด คือ ในหมู่บ้านของท่านมีการนำเนื้อหรือไข่และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกเข้ามาเร่ขาย ร้อยละ 6.5 รองลงมา คือ การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเพื่อหลบหนีการทำลายเมื่อเกิดการระบาดของโรคเป็นอุปสรรคในการควบคุมโรค เพราะอาจทำให้มีการนำเชื้อจากพื้นที่หนึ่งไปแพร่ระบาดอีกพื้นที่หนึ่งได้ และในหมู่บ้านของท่าน มีการเลี้ยงสัตว์ปีกโดยไม่มีการกักขัง มีผู้ตอบเท่ากัน คือ ร้อยละ 3.6 ดังแสดงตามตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก

การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (n= 139)		
	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)
1. การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเพื่อหลบหนีการทำลายเมื่อเกิดการระบาดของโรคเป็นอุปสรรคในการควบคุมโรค เพราะอาจทำให้มีการนำเชื้อจากพื้นที่หนึ่งไปแพร่ระบาดอีกพื้นที่หนึ่งได้	129 (92.8)	5 (3.6)	5 (3.6)
2. ในหมู่บ้านของท่านมีการเลี้ยงสัตว์ปีกโดยไม่มีการกักขัง*	125 (89.9)	9 (6.5)	5 (3.6)

ตาราง 10 (ต่อ)

การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก	คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (n= 139)		
	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)
3. อุปกรณ์ที่ใช้ป้องกันโรค เช่น ถุงมือ รองเท้าบูท หน้ากาก น້ายาฆ่าเชื้อ ถึงแม้จะต้องซื้อ แต่เป็นสิ่งที่มิ ประโยชน์ในการช่วยป้องกันโรคไข้หวัดนก	136 (97.8)	2 (1.4)	1 (0.7)
4. ในหมู่บ้านของท่านมีการนำซากสัตว์ปีกที่ตายมาทิ้ง ในที่สาธารณะ เช่น ในลำคลอง*	21 (15.1)	115 (82.7)	3 (2.2)
5. ในหมู่บ้านของท่านมีการนำเนื้อ/ไข่และผลิตภัณฑ์ จากสัตว์ปีกเข้ามาเร่ขาย*	29 (20.9)	101 (72.7)	9 (6.5)
6. ถึงแม้ต้องจ่ายเงินเพื่อจัดหา น้ำสะอาด เช่น น้ำประปา น้ำบาดาล แทนการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่ เป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยป้องกันโรคไข้หวัดนกได้	135 (97.1)	3 (2.2)	1 (0.7)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษาการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 61.2 รองลงมา คือ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 25.9 โดยมีผู้ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 2 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 6 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.8 คะแนนดังแสดงตามตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ระดับการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ (น้อยกว่า 3.6 คะแนน)	18	12.9
ระดับการรับรู้ปานกลาง (3.6-4.8 คะแนน)	36	25.9
ระดับการรับรู้ดี (มากกว่า 4.8-6 คะแนน)	85	61.2

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 2 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 6 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.5 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.8 คะแนน)

จากการศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 74.1 รองลงมาคือ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.7 โดยมีผู้ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 10 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 29 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.8 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.9 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ระดับความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับความเชื่อต่ำ (น้อยกว่า 17.4 คะแนน)	10	7.2
ระดับความเชื่อปานกลาง (17.4-23.2 คะแนน)	26	18.7
ระดับความเชื่อดี (มากกว่า 23.2-29 คะแนน)	103	74.1

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 10 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 29 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.8 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.9 คะแนน)

จากการศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า สัดส่วนคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวมส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 85.5% ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.4% และค่ามัธยฐานเท่ากับ 93.1% โดยมีสัดส่วนคะแนนรวมการรับรู้ความเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก คะแนนรวมการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก และคะแนนรวมการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนกส่วนใหญ่ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 100% ส่วนสัดส่วนคะแนนรวมการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนกพบว่าส่วนใหญ่ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 83.3% ดังแสดงตามตาราง 13

ตาราง 13 สัดส่วนคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

คะแนนรวมความเชื่อด้านสุขภาพ เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก	สัดส่วนคะแนนรวม (n = 139)		
	Mean (%)	S.D. (%)	Median (%)
คะแนนรวมความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก โดยรวม	85.5	13.4	93.1
คะแนนรวมการรับรู้ความเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรค ไข้หวัดนก	84.0	24.8	100
คะแนนรวมการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก	85.8	23.5	100
คะแนนรวมการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค ไข้หวัดนก	92.8	11.3	100
คะแนนรวมการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก	74.9	13.7	83.3

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

3.1 ด้านการบริโภคสัตว์ปีก

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการบริโภคสัตว์ปีกที่ถูกต้องสูงใน 3 อันดับแรก คือ ท่านรับประทานอาหารที่ปรุงจากเนื้อและไข่ของสัตว์ปีกโดยการปรุงให้สุกเท่านั้น โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 98.6 รองลงมา คือ ท่านเลือกซื้อเนื้อและไข่ของสัตว์ปีกจากร้านที่ได้มาตรฐานเท่านั้น ปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 91.4 และท่านเลือกซื้อเนื้อและไข่ของสัตว์ปีกที่ไม่มีลักษณะผิดปกติ เช่น มีเนื้อสีคล้ำ มีจุดเลือดออกและไข่ที่มีมูลติดเปื้อนผิวไข่ รับประทาน ปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 83.5

ส่วนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการบริโภคสัตว์ปีกที่ถูกต้องน้อยใน 3 อันดับแรก คือ ท่านใช้เขียงหั่นเนื้อสัตว์ปีกร่วมกับเขียงที่ใช้หั่น ผัก ผลไม้และอาหารที่ปรุงสุกแล้ว โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 75.5 รองลงมา คือ ท่านเลือกซื้อเนื้อและไข่ของสัตว์ปีกที่ไม่มีลักษณะผิดปกติ เช่น มีเนื้อสีคล้ำ มีจุดเลือดออก และไข่ที่มีมูลติดเปื้อนผิวไข่ รับประทาน โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 10.1 และท่านเลือกซื้อเนื้อและไข่ของสัตว์ปีกจากร้านที่ได้มาตรฐานเท่านั้น โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 1.4 ดังแสดงตามตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการบริโภคสัตว์ปีก

พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการบริโภคสัตว์ปีก	การปฏิบัติ (n= 139)		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติ บางครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
1. ท่านเลือกซื้อเนื้อและไข่ของสัตว์ปีกจากร้านที่ได้ มาตรฐานเท่านั้น	127 (91.4)	10 (7.2)	2 (1.4)
2. ท่านเลือกซื้อเนื้อและไข่ของสัตว์ปีกที่ไม่มีลักษณะ ผิดปกติ เช่น มีเนื้อสีคล้ำ มีจุดเลือดออก และไข่ที่มี มูลติดเปื้อนผิวไข่ มารับประทาน	116 (83.5)	9 (6.5)	14 (10.1)
3. ท่านรับประทานอาหารที่ปรุงจากเนื้อและไข่ของ สัตว์ปีกโดยการปรุงให้สุกเท่านั้น	137 (98.6)	2 (1.4)	0 (0)
4. ท่านใช้ยางหั่นเนื้อสัตว์ปีกรวมกับแข็งที่ใช้หั่น ผัก ผลไม้และอาหารที่ปรุงสุกแล้ว*	105 (75.5)	14 (10.1)	20 (14.4)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการบริโภคสัตว์ปีกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการบริโภคสัตว์ปีกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 80.6 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 16.5 โดยมีผู้ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 6 คะแนน มากที่สุด 12 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.2 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการบริโภคสัตว์ปีกโดยรวม

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการบริโภคสัตว์ปีก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับน้อย (น้อยกว่า 7.2 คะแนน)	4	2.9
ระดับปานกลาง (7.2-9.6 คะแนน)	23	16.5
ระดับดี (มากกว่า 9.6-12 คะแนน)	112	80.6

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 6 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 12 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.2 คะแนน)

3.2 ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ถูกต้องสูงตามลำดับ คือ ท่านป้องกันหรือกำจัดไม่ให้สัตว์ที่อาจเป็นตัวนำเชื้อโรค เช่น นก หนู เข้ามาในบริเวณที่ท่านเลี้ยงสัตว์ปีกโดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 74.1 รองลงมา คือ ท่านทำความสะอาดบริเวณที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีก กรง เล้า สุ่ม และบริเวณรอบๆ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 38.8 และท่านเลี้ยงสัตว์ปีกโดยปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 7.9

ส่วนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ถูกต้องน้อยตามลำดับ คือ ท่านเลี้ยงสัตว์ปีกโดยปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 82.0 รองลงมา คือ ท่านทำความสะอาดบริเวณที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีก กรง เล้า สุ่ม และบริเวณรอบๆ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 18.7 และท่านป้องกันหรือกำจัดไม่ให้สัตว์ที่อาจเป็นตัวนำเชื้อโรค เช่น นก หนู เข้ามาในบริเวณที่ท่านเลี้ยงสัตว์ปีก โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 9.4 ดังแสดงตามตาราง 16

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก

พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก	การปฏิบัติ (n= 139)		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติ บางครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
1. ท่านเลี้ยงสัตว์ปีกโดยปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ*	114 (82.0)	14 (10.1)	11 (7.9)
2. ท่านป้องกันหรือกำจัดไม่ให้สัตว์ที่อาจเป็นตัวนำเชื้อโรค เช่น นก หนู เข้ามาในบริเวณที่ท่านเลี้ยงสัตว์ปีก	103 (74.1)	23 (16.5)	13 (9.4)
3. ท่านทำความสะอาดบริเวณที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีก กรง เล้า สุ่ม และบริเวณรอบๆ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ	54 (38.8)	59 (42.4)	26 (18.7)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษา พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการเลี้ยงสัตว์ปีกอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.9 รองลงมา คือ ในระดับต่ำ ร้อยละ 28.8 โดยมีผู้ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 3 คะแนน มากที่สุด 9 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.1 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.3 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 17

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการเลี้ยงสัตว์ปีกโดยรวม

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับน้อย (น้อยกว่า 5.4 คะแนน)	40	28.8
ระดับปานกลาง (5.4-7.2 คะแนน)	86	61.9
ระดับดี (มากกว่า 7.2-9 คะแนน)	13	9.4

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 3 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 9 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.3 คะแนน)

3.3 ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีกที่ถูกต้องสูง 3 อันดับแรก คือ หากท่านเข้าไปในบริเวณที่มีสัตว์ปีกป่วยหรือตาย ท่านนำเสื้อผ้า รองเท้า ถุงมือ หน้ากาก ไปซักล้างให้สะอาดด้วยผงซักฟอกแล้วผึ่งแดดให้แห้งก่อนนำมาใช้อีกครั้ง โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 97.8 รองลงมา คือ ท่านระวังไม่ให้เด็ก จับอุ้ม สัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้ และท่านฝึกนิสัยให้เด็กล้างมือด้วยน้ำสบู่ทุกครั้งหลังสัมผัสสัตว์ปีก โดยปฏิบัติทุกครั้งเท่ากัน คือ ร้อยละ 92.1

ส่วนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีกที่ต้องน้อยตามลำดับ คือ หลังจากท่านเข้าไปในบริเวณที่มีสัตว์ปีกป่วย/ตาย ท่านจะรีบอาบน้ำชำระร่างกายด้วยน้ำและสบู่ทันที โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 61.2 รองลงมา คือ ท่านหลีกเลี่ยงการเข้าไปคลุกคลีกับสัตว์ปีก โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 27.3 ท่าน และท่านใช้มือเปล่าจับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 27.3 ดังแสดงตามตาราง 18

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก

พฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก	การปฏิบัติ (n= 139)		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติ บางครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
1. ท่านใช้มือเปล่าจับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย*	38 (27.3)	24 (17.3)	77 (55.4)
2. ท่านล้างมือด้วยน้ำเปล่าแล้วฟอกสบู่ทันทีหลังจากมี การสัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย	106 (76.3)	23 (16.5)	10 (7.2)
3. ท่านหลีกเลี่ยงการเข้าไปคลุกคลีกับสัตว์ปีก	69 (49.6)	32 (23.0)	38 (27.3)
4. ท่านระวังไม่ให้เด็ก จับ อุ้ม สัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้	128 (92.1)	9 (6.5)	2 (1.4)

ตาราง 18 (ต่อ)

พฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก	การปฏิบัติ (n= 139)		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติ บางครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
5. ท่านฝึกนิสัยให้เด็กล้างมือด้วยน้ำสบู่ทุกครั้งหลังสัมผัสสัตว์ปีก	128 (92.1)	9 (6.5)	2 (1.4)
6. ท่านมักผลอใช้มือมาจับต้อง จมูก ตา และปากบ่อยๆ*	2 (1.4)	96 (69.1)	41 (29.5)
7. หลังจากท่านเข้าไปในบริเวณที่มีสัตว์ปีกป่วยหรือตายท่านจะรีบอาบน้ำชำระร่างกายด้วยน้ำและสบู่ทันที	17 (12.2)	37 (26.6)	85 (61.2)
8. หากท่านเข้าไปในบริเวณที่มีสัตว์ปีกป่วยหรือตายท่านนำเสื้อผ้า รองเท้า ถุงมือ หน้ากาก ไปซักล้างให้สะอาดด้วยผงซักฟอกแล้วผึ่งแดดให้แห้งก่อนนำมาใช้อีกครั้ง	136 (97.8)	2 (1.4)	1 (0.7)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีกอยู่ในระดับดี ร้อยละ 54.0 รองลงมา คือ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.6 โดยมีผู้ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 11 คะแนน มากที่สุด 24 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.8 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.2 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 19

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีกโดยรวม

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับน้อย (น้อยกว่า 14.4 คะแนน)	2	1.4
ระดับปานกลาง (14.4-19.2 คะแนน)	62	44.6
ระดับดี (มากกว่า 19.2-24 คะแนน)	75	54.0

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 11 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 24 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.8 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.2 คะแนน)

3.4 ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีกที่ถูกต้องสูง ตามลำดับ คือ เมื่อมีการทำลายสัตว์เวลามีการระบาดของโรคท่านจะนำสัตว์ปีกไปซ่อน โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 86.3 รองลงมา คือ ถ้ามีสัตว์ปีกตาย ท่านทำลายซากโดยการเผาหรือฝังใต้ระดับดินให้ลึกแล้วราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 75.5 และเมื่อมีสัตว์ปีกป่วยหรือตาย ท่านจะรีบแจ้ง เจ้าหน้าที่ หรือผู้นำชุมชนให้ทราบทันที โดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 30.9

ส่วนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีกที่ถูกต้องน้อยตามลำดับ คือ เมื่อมีสัตว์ปีกป่วยหรือตาย ท่านจะรีบแจ้ง เจ้าหน้าที่ หรือผู้นำชุมชนให้ทราบทันที โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 64.0 รองลงมา คือ เมื่อมีการทำลายสัตว์เวลามีการระบาดของโรค ท่านจะนำสัตว์ปีกไปซ่อนโดยปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 11.5 และถ้ามีสัตว์ปีกตายท่านทำลายซากโดยการเผาหรือฝังใต้ระดับดินให้ลึกแล้วราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ โดยไม่เคยปฏิบัติ ร้อยละ 7.2 ดังแสดงตามตาราง 20

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก

พฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก	การปฏิบัติ (n= 139)		
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ปฏิบัติ บางครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
1. เมื่อมีสัตว์ปีกป่วย/ตาย ท่านจะรีบแจ้ง เจ้าหน้าที่ หรือผู้นำชุมชนให้ทราบทันที	43 (30.9)	7 (5.0)	89 (64.0)
2. ถ้ามีสัตว์ปีกตาย ท่านทำลายซากโดยการเผาหรือฝังใต้ระดับดินให้ลึกแล้วราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ	105 (75.5)	24 (17.3)	10 (7.2)
3. เมื่อมีการทำลายสัตว์เวลามีการระบาดของโรค ท่านจะนำสัตว์ปีกไปซ่อน*	16 (11.5)	3 (2.2)	120 (86.3)

* คำถามเชิงลบ

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.8 รองลงมา คือ ในระดับดี ร้อยละ 32.4 โดยมีผู้ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 3 คะแนน มากที่สุด 9 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.1 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.4 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 21

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีกโดยรวม

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับน้อย (น้อยกว่า 5.4 คะแนน)	22	15.8
ระดับปานกลาง (5.4-7.2 คะแนน)	72	51.8
ระดับดี (มากกว่า 7.2-9 คะแนน)	45	32.4

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 3 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 9 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.4 คะแนน)

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.1 รองลงมา คือ ในระดับดี ร้อยละ 43.2 โดยมีผู้ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 28 คะแนน มากที่สุด 54 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.0 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.8 คะแนน ดังแสดงตามตาราง 22

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม	จำนวน (n= 139)	ร้อยละ
ระดับน้อย (น้อยกว่า 32.4 คะแนน)	1	0.7
ระดับปานกลาง (32.4-43.1 คะแนน)	78	56.1
ระดับดี (มากกว่า 43.1-54 คะแนน)	60	43.2

(ผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 28 คะแนน มากที่สุดเท่ากับ 54 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.0 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.8 คะแนน)

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สัดส่วนคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.7% ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.2% และค่ามัธยฐานเท่ากับ 81.5% โดยสัดส่วนคะแนนรวมพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการบริโภคสัตว์ปีก ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก และด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีกส่วนใหญ่ มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 83.3%, 66.7%, 79.2% และ 77.8% ตามลำดับ ดังแสดงตามตาราง 23

ตาราง 23 สัดส่วนคะแนนรวมพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

คะแนนรวมพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก	สัดส่วนคะแนนรวม (n = 139)		
	Mean (%)	S.D. (%)	Median (%)
คะแนนรวมพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม	79.7	7.2	81.5
คะแนนรวมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการบริโภคสัตว์ปีก	83.4	9.9	83.3
คะแนนรวมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก	67.9	14.5	66.7
คะแนนรวมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก	82.4	9.1	79.2
คะแนนรวมการป้องกันโรคไข้หวัดนกด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก	78.9	15.5	77.8

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรค ไข้หวัดนก

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับแบบสเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) เนื่องจากการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่ใช้ พบว่า ข้อมูลความเชื่อด้านสุขภาพมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ

สำหรับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ ($r^2 = 0.31, p < 0.05$) ส่วนการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ดังแสดงตามตาราง 24

ตาราง 24 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ตัวแปร	พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก (r^2)
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก	0.13
การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก	0.16
การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก	0.31*
การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก	0.10

* $p < 0.05$

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกทั้ง 4 ด้านและความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกโดยรวม พบว่า พฤติกรรมด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีกและด้านการบริโภคนกสัตว์ปีก มีความสัมพันธ์กับความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($r^2 = 0.27, p < 0.05$) และระดับต่ำมาก ($r^2 = 0.23, p < 0.05$) ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมด้านการเลี้ยงสัตว์ปีกและด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีกพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกโดยรวม ดังแสดงตามตาราง 25

ตาราง 25 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกทั้ง 4 ด้าน และความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกโดยรวม

ตัวแปร	ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก (r^2)
พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก	
ด้านการบริโภคนกสัตว์ปีก	0.23*
ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก	0.04
ด้านการป้องกันจากการสัมผัสสัตว์ปีก	0.27*
ด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก	0.03

* $p < 0.05$

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกโดยรวมและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกโดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ($r^2 = 0.24$, $p < 0.05$)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved